

har ikke det Mindste tilovers for noget specielt Seminarium, men jeg har ikke nogen Tvivl om, at det ærebe Medlem har Ret, naar han paaftaaer, at en industriel Virksomhed i Underviisningsvæsenet er skadelig, og ikke kan frembringe gode Virkninger. Ingen har bedre end det ærebe Medlem selv bevist, hvilke udmærkede Resultater der kunne flyde af en dygtig industriel Virksomhed i saa Henseende, thi han har i en Række af Aar været Lærelærer, og hvad er det Andet end en industriel Anvendelse af sine Kundskaber til at udbrede Lærdom? Han har udført denne Gjerning med saa stor Dygtighed, at han netop paa Grund deraf har erhvervet sig sit bedste Navn. Der bestaaer heri Staden saa gode Skoler som nogetsestehelt andet Sted, og enhver af dem maa i saa Henseende betragtes som en Industri, thi de Mand, som have med dem at gjøre, have alle den Hensigt at ville ernære sig derved. Den Underviisning, som ved Universitetet har givet den bedste Frugt, er netop den private. Hans Paastand er altsaa ikke alene i og for sig urigtig, men den kan slet ikke bringes frem her, thi Kjendsgjøringer sigte det Modsatte. Derimod er det en gammel Sætning, at naar Staten træder op og driver en Industri, træder den i Veien for den private Industries fuldstændige Udvikling, og hvis der er Noget ibeiden ved det private Institut, som her onhandles, er det det, at der ikke kan opstaae noget andet ved Siden af det. Reklæg Statsseminarierne, saa ville vi være ude over alle Banskælighederne. Man har ogsaa her bragt den religiøse Retning i Seminarieunderviisningen paa Bane, men huff vel paa, at hvilken Vej vi end betræde, bliver det et stort Spørgsmaal, om det kan haandhæves, at Statsseminarierne ere under præstelig Veilebning; jeg troer, at det vilde være en stor Feil og til stor Skade, om vi ansaae dette for rigtigt. Jeg har vel den Overbeviisning, at det er gavnligt og godt, at man giver den Tanke Mæring, at Skolen og ogsaa Lærerne meget væsentlig skulle søie sig efter Religionens eller rettere Kirkens Lærdomme. Det er nemlig ikke Religionen, hvorom der her strides, thi et Menneske kan have megen Religion, og dog ikke have det Mindste af kirkelig Lærdom.

Jeg forstod ogsaa det ærebe Medlem for Njøbenhavns Ole Valgfreds (Steen) saaledes, at naar han sagde, at Religionen var ham ligegyldig, talte han om den kirkelige Form, og jeg troer, at det ærebe Medlem ligeoverfor (P. Olsen) havde Ret i, hvad han i den Anledning sagde. Paa den anden Side antager jeg det imidlertid for en væsentlig Feil, at Seminarierne vedblive at være under præstelig Indflydelse, netop fordi der gjør sig en enkelt specifik eiendommelig religiøs Retning gjældende, som ikke bør forplante sig over i Skolelivet. Naar dette er fremhævet om et privat Seminarium, kan man ogsaa fremhæve det om offentlige; det ligger i hele Forholdet. Jeg skal nu lade dette Spørgsmaal fare, og kun endnu gjøre opmærksom paa, at der er ganske andre Hensyn at tage, end til Kampen imellem et privat og nogle offentlige Seminarier. Lad den forblive i Bjecerne og i Adviserne, lad den blive, hvor der er mere eller mindre Usandhed i enhver Retning, men lad os ikke bringe den ind her, hvor den dog ikke kan udkæmpes. — Det andet Spørgsmaal, der har bevæget Forsamlingen saameget, dog mindre end Seminarierne, er Spørgsmaalet om, hvorvidt der iaar skal ydes fra Sorø Academi for derved at lette Byrder for Finantskassen. Den ærebe Ordfører, som nu er fraværende, har bedet mig gjøre opmærksom paa, ligeoverfor hvad man har indvendt imod ham, nemlig at Fundatsen af 1827 ikke indeholdt nogen enkelt Bestemmelse, som han kunde bruge til derpaa at støtte sin Beviisførelse, — det er om trent saaledes, der er blevet sagt, — at det ikke var paa nogen saadan han støttede sin Beviisførelse, men paa at denne Fundats overhovedet kunde være til, thi enten kunde den ikke være til, eller ogsaa var Sorø Academi Lovgivningsmagten undergivent. Denne Fundats er en Lov, som i en væsentlig Grad har forandret hele Bestemmelsen med Sorø Academies Fonds, men har denne Lov dengang kunnet blive givet, er den lovlige, og beraabe vi os paa den som noget Lovligt og Bestemmende, kunne vi ogsaa nu give en Lov, der er ligesaa lovlige og bestemmende. Naar man dernæst siger, at det er gennem Finantsloven, vi ville give denne Lov, svarer jeg, at her have vi